

Datum van
inontvangstneming

:

18/10/2022

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-584/22 – 1

Zaak C-584/22

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

5 september 2022

Verwijzende rechter:

Bundesgerichtshof (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

2 augustus 2022

Verzoeker en verzoeker tot *Revision*:

QM

Verweerster en verweerster in *Revision*:

Kiwi Tours GmbH

BUNDESGERICHTSHOF

BESLISSING

[omissis]

in de zaak

QM, [omissis] Mering (Duitsland),

verzoeker en verzoeker tot *Revision*,

[omissis]

tegen

Kiwi Tours GmbH, [omissis]

[omissis] München (Duitsland),

verweerster en verweerster in *Revision*,

[omissis]

De X. Zivilsenat (Tiende civiele kamer) van het Bundesgerichtshof (hoogste federale rechter in burgerlijke en strafzaken, Duitsland; hierna: „BGH”) heeft na de terechtzitting op 28 juni 2022 [omissis]

het volgende beslist:

De behandeling van de zaak wordt geschorst.

Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt overeenkomstig artikel 267 VWEU verzocht om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van richtlijn (EU) 2015/2302 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015 betreffende pakketreizen en gekoppelde reisarrangementen, houdende wijziging van verordening (EG) nr. 2006/2004 en van richtlijn 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad, en tot intrekking van richtlijn 90/314/EEG van de Raad (PB 2015, L 326, blz. 1):

Moet artikel 12, lid 2, van de richtlijn

1. aldus worden uitgelegd dat voor de beoordeling van de gegrondheid van de beëindiging alleen de onvermijdbare en buitengewone omstandigheden relevant zijn die zich op het tijdstip van beëindiging reeds hebben voorgedaan,
2. dan wel aldus dat ook rekening moet worden gehouden met onvermijdbare en buitengewone omstandigheden die zich daadwerkelijk voordoen na de beëindiging, maar nog vóór het geplande begin van de reis?

Motivering:

- 1 De prejudiciële vraag is van belang voor de beslechting van een geding over een vordering tot terugbetaling van een aanbetaling voor een pakketreis.
- 2 I. In januari 2020 heeft verzoeker voor zichzelf en zijn echtgenote bij verweerster een reis naar Japan voor de periode van 3 april tot en met 12 april 2020 geboekt voor een bedrag van 6 148 EUR. Op 31 januari 2020 heeft hij een aanbetaling van 1 230 EUR gedaan.
- 3 In de nasleep van berichten over het coronavirus waren mondkapjes eind februari 2020 in heel Japan uitverkocht. De grote pretparken werden gesloten, grote sportevenementen vonden zonder publiek of helemaal niet plaats. De Japanse besloot op 26 februari 2020 om alle sport-, culturele of andere grote evenementen

voor de komende weken af te gelasten. Op 27 februari 2020 werden alle scholen in Japan tot minstens begin april 2020 gesloten.

- 4 Bij brief van 1 maart 2020 heeft verzoeker de reisovereenkomst beëindigd wegens het gezondheidsrisico dat uitging van het coronavirus. Verweerster heeft verzoeker vervolgens een factuur voor de annulering toegezonden voor nog eens 307 EUR, die verzoeker heeft betaald.
- 5 Op 26 maart 2020 heeft Japan een inreisverbod afgekondigd. Daarop heeft verzoeker de terugbetaling van de betaalde bedragen gevorderd. Verweerster heeft aan dat verzoek geen gevolg gegeven.
- 6 Het Amtsgericht (rechter in eerste aanleg, Duitsland) heeft verweerster veroordeeld tot terugbetaling van de door verzoeker gedane aanbetaling en van de annuleringskosten. De rechter in hoger beroep heeft de vordering afgewezen, met uitzondering van het verschil. Met zijn door die rechter toegestane beroep in *Revision* handhaaft verzoeker zijn vordering volledig.
- 7 II. Naar het oordeel van de rechter in hoger beroep kon verzoeker de overeenkomst voor de geboekte reis niet op grond van § 651 h, lid 3, van het Bürgerliche Gesetzbuch (burgerlijk wetboek; hierna: „BGB”) beëindigen zonder een schadevergoeding verschuldigd te zijn.
- 8 Voor de beoordeling van de vraag of er sprake was van onvermijdbare en buitengewone omstandigheden, is volgens die rechter een ex-ante-beoordeling op het tijdstip van de beëindiging beslissend. Dit is naar zijn oordeel in overeenstemming met de bewoordingen van artikel 12, lid 2, van richtlijn (EU) 2015/2302 (hierna: „richtlijn”) en met een wijdverbreide opvatting in de literatuur, waarin er terecht op wordt gewezen dat de toepassing van de voorschriften in een dynamische situatie waarbij de risicosituatie verslechtert maar ook verbetert, willekeurig zou zijn. Bovendien wordt het risico van de verslechtering uitsluitend gedragen door de organisator.
- 9 Op het tijdstip van de beëindiging kon men er volgens de rechter in hoger beroep niet van uitgaan dat er sprake was van onvermijdbare en buitengewone omstandigheden. De door de Japanse autoriteiten opgelegde maatregelen hadden tot doel besmettingen uit voorzorg te voorkomen. Op basis van de voorzorgsmaatregelen alleen kon niet worden geconcludeerd dat de besmettingssituatie tegen 3 april 2020 aanzienlijk zou verslechteren, aangezien niet zonder meer kon worden aangenomen dat deze maatregelen niet doeltreffend zouden zijn. Voor de reis hadden deze maatregelen geen gevolgen.
- 10 III. De beslissing op het beroep in *Revision* hangt af van de uitlegging van artikel 12, lid 2, van de richtlijn.
- 11 1. Verweerster heeft volgens § 651 h, lid 1, tweede volzin, BGB geen recht op de reissom, omdat verzoeker de pakketreisovereenkomst overeenkomstig § 651

- h, lid 1, eerste volzin, BGB rechtsgeldig heeft beëindigd. Derhalve is verweerster verplicht om de gedane aanbetaling terug te betalen.
- 12 2. De vordering is niettemin ongegrond indien verweerster daartegenover een recht op schadevergoeding krachtens § 651 h, lid 1, derde volzin, BGB kan doen gelden. Zij heeft evenwel geen recht op een dergelijke schadevergoeding wanneer aan de voorwaarden van § 651 h, lid 3, eerste volzin, BGB is voldaan.
- 13 a) De organisator kan op grond van § 651 h, lid 3, eerste volzin, BGB bij een beëindiging door de reiziger vóór het begin van de reis geen vergoeding van hem verlangen, indien zich op de plaats van bestemming of in de onmiddellijke omgeving daarvan onvermijdbare en buitengewone omstandigheden voordoen die aanzienlijke gevolgen hebben voor de uitvoering van de pakketreis of die aanzienlijke gevolgen hebben voor het personenvervoer naar de bestemming.
- 14 aa) Volgens § 651 h, lid 3, tweede volzin, BGB zijn omstandigheden onvermijdbaar en buitengewoon wanneer zij zich voordoen onafhankelijk van de wil van de partij die zich erop beroept, en de gevolgen ervan ondanks alle redelijke voorzorgsmaatregelen niet te vermijden waren.
- 15 Deze definitie is overgenomen uit artikel 3, punt 12, van de richtlijn. In overweging 31 van de richtlijn worden als voorbeelden van dergelijke omstandigheden genoemd: oorlog of andere ernstige veiligheidsproblemen zoals terrorisme, grote gevaren voor de menselijke gezondheid zoals de uitbraak van een ernstige ziekte op de reisbestemming, of natuurrampen.
- 16 bb) Met de daarop aansluitende regeling in § 651 h, lid 3, BGB moet artikel 12, lid 2, van de richtlijn worden omgezet.
- 17 Krachtens artikel 12, lid 1, van de richtlijn moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de reiziger vóór het begin van de pakketreis de overeenkomst te allen tijde kan beëindigen. Bij beëindiging kan de organisator de betaling van een passende en gerechtvaardigde beëindigingsvergoeding verlangen, zoals de „vergoeding” waarin het Duitse recht in § 651 h, lid 1, derde volzin, en lid 2, BGB voorziet.
- 18 Ingevolge artikel 12, lid 2, van de richtlijn heeft de reiziger het recht de pakketreisovereenkomst vóór het begin van de reis te beëindigen zonder een beëindigingsvergoeding verschuldigd te zijn, indien aan de bovengenoemde in het Duitse recht in § 651 h, lid 3, BGB vastgestelde voorwaarden is voldaan. In dat geval heeft de reiziger recht op volledige terugbetaling van alle voor de reis betaalde bedragen.
- 19 b) De rechter in hoger beroep heeft terecht aangenomen dat aan de voorwaarden van § 651 h, lid 3, BGB is voldaan wanneer zich reeds vóór het begin van de reis buitengewone omstandigheden voordoen waardoor er een aanmerkelijke kans bestaat dat zij aanzienlijke gevolgen hebben voor de reis of het vervoer naar de bestemming.

- 20 aa) Van aanzienlijke gevolgen in de zin van § 651 h, lid 3, BGB is er niet alleen sprake wanneer vaststaat dat de uitvoering van de reisovereenkomst niet mogelijk is of zou leiden tot aanzienlijke gevolgen voor de gezondheid of andere juridische belangen van de reiziger.
- 21 Zoals met name blijkt uit overweging 31 van de richtlijn, kan er veeleer reeds sprake zijn van dergelijke gevolgen wanneer de uitvoering van de reisovereenkomst wegens onvermijdbare en buitengewone omstandigheden grote en onaanvaardbare risico's voor die belangen met zich meebrengt.
- 22 Om te kunnen beoordelen of er dergelijke risico's bestaan, moet vóór het begin van de reis een prognose worden gemaakt.
- 23 bb) Volgens het Duitse procesrecht dient in wezen de feitenrechter te beoordelen of er sprake is van een onaanvaardbaar risico.
- 24 In het kader van het beroep in *Revision* moet met betrekking tot de beoordeling door de feitenrechter enkel worden nagegaan of een passende juridische maatstaf is gehanteerd, of bij de beoordeling rekening is gehouden met alle relevante omstandigheden van het concrete geval alsook met de logica en de ervaringsregels, en of aan geen enkele omstandigheid een gewicht is toegekend dat kennelijk niet passend is.
- 25 cc) Wanneer deze maatstaf wordt toegepast, blijkt de beslissing van de rechter in hoger beroep onjuist te zijn.
- 26 (1) Dat er ten tijde van de beëindiging op 1 maart 2020 volgens de gedane vaststellingen nog geen negatief reisadvies van het ministerie van Buitenlandse Zaken bestond en dat noch het Robert Koch-Instituut (federale autoriteit voor infectieziekten en niet-overdraagbare ziekten, Duitsland) noch de Wereldgezondheidsorganisatie waarschuwingen hadden afgegeven, is – zoals ook de rechter in hoger beroep heeft erkend – op zichzelf niet voldoende om aanzienlijke gevolgen voor de uitvoering van de reis in vorenbedoelde zin uit te sluiten.
- 27 (2) Anders dan de rechter in hoger beroep van oordeel is, kan de voldoende waarschijnlijkheid van dergelijke gevolgen echter evenmin worden ontkend op de enkele grond dat er ten tijde van de beëindiging nog geen sprake was van een significant aantal besmettingen in Japan en dat de in dat land genomen maatregelen met name tot doel hadden besmettingen te voorkomen.
- 28 De rechter in hoger beroep had zich veeleer moeten buigen over de vraag of de ongebruikelijke aard van deze maatregelen en het aantal maatregelen op dat moment reeds voldoende aanwijzingen waren om te concluderen dat er een aanzienlijk besmettingsgevaar bestond en het niet duidelijk was of de genomen maatregelen zouden volstaan om dit gevaar af te wenden.

- 29 Het valt niet uit te sluiten dat indien de rechter in hoger beroep met dat aspect rekening had gehouden, hij tot de slotsom zou zijn gekomen dat een reis naar Japan al met de kennis van toen ernstige gezondheidsrisico's met zich zou hebben meegebracht waaraan een voorzichtige reiziger redelijkerwijs niet kon worden blootgesteld.
- 30 dd) De verwijzende rechter mag in zoverre echter zelf geen beslissing ten gronde nemen.
- 31 De vraag of gelet op voormelde aspecten reeds op het tijdstip van de beëindiging te verwachten viel dat er aanzienlijke gevolgen zouden zijn voor de uitvoering van de reis, moet in wezen – zoals reeds is vermeld – worden beantwoord door de feitenrechter. De verwijzende rechter kan zijn beoordeling daarvoor niet in de plaats stellen. Hij zou de zaak met het oog op de beantwoording van die vraag moeten terugverwijzen naar de rechter in hoger beroep.
- 32 De verwijzende rechter zou het hoger beroep tegen de beslissing van het Amtsgericht zonder verdere vaststelling van de feiten moeten verwerpen indien ook omstandigheden die zich pas na de beëindiging hebben voorgedaan, relevant waren voor de beoordeling op grond van § 651 h, lid 3, BGB.
- 33 aa) De vraag of de reiziger ook geen schadevergoeding verschuldigd is wanneer pas na de beëindiging met de nodige zekerheid blijkt dat er aanzienlijke gevolgen zijn voor de uitvoering van de reis, wordt in de Duitse literatuur en in de rechtspraak in feitelijke instanties verschillend beantwoord.
- 34 Volgens één opvatting is alleen een ex-ante-evaluatie op basis van de op het tijdstip van de beëindiging beschikbare kennis relevant en zijn latere wijzigingen daarentegen niet van belang ([omissis] Amtsgericht Frankfurt am Main, NJW-RR 2020, 1315, punten 22 e.v.; Amtsgericht Köln, RRA 2021, punten 70-71; Amtsgericht München, RRA 2021, punten 85-86, en Amtsgericht Duisburg, RRA 2021, punten 72-73).
- 35 Volgens een andere zienswijze heeft de organisator – ongeacht de op het tijdstip van de beëindiging beschikbare kennis – geen recht op vergoeding wanneer er objectief gesproken aanzienlijke gevolgen zijn voor de uitvoering van de reis [[OMISSIS] beslissing van het Landgericht Frankfurt am Main (rechter in tweede aanleg Frankfurt am Main, Duitsland), arrest van 10 augustus 2021, 24 S 31/21, BeckRS 2021, 23370; arrest van 14 oktober 2021, 24 S 40/21, BeckRS 2021, 33155; Landgericht Düsseldorf, RRA 2022, 30; Amtsgericht München, RRA 2022, 26, punten 21-22; Amtsgericht Aschaffenburg, vonnis van 18 januari 2021, 126 C 1267/20, BeckRS 2021, 3262, punt 8, en Amtsgericht Hannover, vonnis van 29 oktober 2020, 515 C 4994/20, BeckRS 2020, 30571, punt 21].
- 36 bb) Deze vraag is van belang voor de beslechting van het geding.
- 37 Volgens de vaststellingen van de lagere rechters, die in zoverre niet worden betwist, kon de reis niet worden uitgevoerd wegens het op 26 maart 2020

opgelegde inreisverbod. Het hoger beroep tegen het vonnis van het Amtsgericht moet dus zonder verder onderzoek worden verworpen indien rekening moet worden gehouden met deze omstandigheid, die zich pas na de beëindiging heeft voorgedaan.

- 38 3. De uitlegging van § 651 h, lid 3, BGB hangt af van de uitlegging van artikel 12, lid 2, van de richtlijn.
- 39 Zoals hierboven reeds is uiteengezet, strekt § 651 h, lid 3, BGB tot omzetting van artikel 12, lid 2, van de richtlijn. Die nationale bepaling dient dan ook aldus te worden uitgelegd dat zij in overeenstemming is met de betreffende bepaling van de richtlijn.
- 40 4. Naar het oordeel van de verwijzende rechter moet volgens artikel 12, lid 2, van de richtlijn eveneens rekening worden gehouden met omstandigheden die zich pas na de beëindiging hebben voorgedaan.
- 41 a) De systematiek van artikel 12, leden 1 en 2, van de richtlijn lijkt dit te bevestigen.
- 42 aa) Het bij artikel 12, lid 1, van de richtlijn aan de reiziger toegekende recht om de overeenkomst te allen tijde te beëindigen, heeft tot gevolg dat een beëindiging ook rechtsgeldig is indien zich – in tegenstelling tot de inschatting van de reiziger – op het tijdstip van de beëindiging geen onvermijdbare en buitengewone omstandigheden voordoen die aanzienlijke gevolgen hebben voor de uitvoering van de reis.
- 43 Artikel 12, lid 2, van de richtlijn bevat formeel gesproken weliswaar een afzonderlijke grond voor de beëindiging, maar de regeling is in wezen slechts van belang voor de rechtsgevolgen van de beëindiging, omdat de beëindiging op grond van artikel 12, lid 1, van de richtlijn ook rechtsgeldig is wanneer er geen sprake is van een bijzondere reden. Het rechtsgevolg van artikel 12, lid 2, van de richtlijn – het verlies van het recht op betaling van een beëindigingsvergoeding – hangt niet af van de redenen die de reiziger heeft aangevoerd voor de beëindiging, maar uitsluitend van het antwoord op de vraag of zich daadwerkelijk omstandigheden voordoen die aanzienlijke gevolgen hebben voor de uitvoering van de reis.
- 44 bb) Naar het oordeel van de verwijzende rechter vereist artikel 12, leden 1 en 2, van de richtlijn niet dat op het tijdstip van de beëindiging reeds tot in de kleinste details vaststaat welke rechten de partijen bij de overeenkomst na de beëindiging hebben.
- 45 Volgens artikel 12, lid 1, vierde volzin, van de richtlijn kan het bedrag van de beëindigingsvergoeding op basis van de individuele omstandigheden van het concrete geval worden berekend. De relevante omstandigheden zijn op het tijdstip van de beëindiging doorgaans nog niet bekend. Welke kostenbesparingen en inkomsten uit alternatief gebruik van de reisdiensten kunnen worden verwacht, hangt vaak af van omstandigheden die zich pas na de beëindiging voordoen of die

pas na de beëindiging aan het licht komen. Op zijn minst in dergelijke situaties is een definitieve berekening van de beëindigingsvergoeding op het tijdstip van de beëindiging niet mogelijk. De beëindiging is niettemin rechtsgeldig.

- 46 cc) Dat in de periode tussen de beëindiging en het begin van de reis onduidelijk blijft of de organisator door de rechtsgeldige beëindiging überhaupt recht heeft op een beëindigingsvergoeding, noopt volgens de verwijzende rechter niet tot een andere beoordeling.
- 47 Zelfs indien er ten gronde een recht op betaling van een beëindigingsvergoeding bestaat, kunnen de kostenbesparingen of inkomsten uit alternatief gebruik van de reisdiensten ertoe leiden dat de reiziger uiteindelijk geen vergoeding verschuldigd is.
- 48 De mogelijkheid dat zich na de beëindiging onvermijdelijke en buitengewone omstandigheden voordoen die aanzienlijke gevolgen hebben voor de uitvoering van de reis en daarom een recht op betaling van een beëindigingsvergoeding reeds ten gronde uitsluiten, leidt niet tot een hogere mate van onzekerheid en moet bijgevolg niet anders worden beoordeeld.
- 49 dd) Daarentegen zou een afwijkende uitlegging die de rechtsgevolgen van een beëindiging afhankelijk maakt van de daarvoor opgegeven redenen, leiden tot een mate van rechtsonzekerheid die niet verenigbaar is met de vereisten van artikel 12, lid 1, van de richtlijn.
- 50 Indien een beëindiging wegens buitengewone omstandigheden als bedoeld in artikel 12, lid 2, van de richtlijn slechts rechtsgeldig zou zijn wanneer die omstandigheden zich daadwerkelijk voordoen op het tijdstip van de beëindiging, zou de reiziger kunnen voorkomen dat op grond van artikel 12, lid 1, van de richtlijn een beëindigingsvergoeding moet worden betaald. Hij zou echter het risico lopen dat hij de volledige vergoeding moet betalen indien hij niet aan de reis deelneemt, hoewel deze zonder aanzienlijke belemmeringen kan worden uitgevoerd en daadwerkelijk wordt uitgevoerd. Er zijn geen aanwijzingen dat artikel 12, lid 2, van de richtlijn de reiziger aan een dergelijk risico wil blootstellen.
- 51 b) Volgens de verwijzende rechter pleit ook het doel van de beëindigingsvergoeding voor de zienswijze dat rekening moet worden gehouden met omstandigheden die zich na de beëindiging hebben voorgedaan. Dit geldt waarschijnlijk ongeacht of de beëindigingsvergoeding dient te worden beschouwd als een met schadevergoeding vergelijkbare betaling dan wel dient te worden geacht in de plaats te treden van de reissom.
- 52 aa) Bij de berekening van te vergoeden schade moet in beginsel rekening worden gehouden met de gehele ontwikkeling van de schade vanaf het tijdstip van de gebeurtenis die recht geeft op schadevergoeding, tot de definitieve beslissing over de vordering die is ingesteld om dat recht te doen gelden.

- 53 Dit pleit voor de opvatting dat er geen sprake is van schade wanneer na de beëindiging blijkt dat er aanzienlijke gevolgen zijn voor de uitvoering van de reis en de organisator daarom ook zonder de beëindiging door de reiziger verplicht zou zijn geweest om de reissom volledig terug te betalen.
- 54 bb) Indien de beëindigingsvergoeding dient te worden geacht in de plaats te komen van de reissom, kunnen ook latere ontwikkelingen waardoor het recht op de reissom tenietgaat, niet buiten beschouwing worden gelaten.
- 55 Uit de kwalificatie als prestatie die in de plaats treedt van de oorspronkelijk verschuldigde reissom, volgt dat een recht op de vervangende betaling in beginsel slechts bestaat voor zover zonder de beëindiging door de reiziger een recht op betaling van de reissom zou hebben bestaan. Dit beginsel komt bijvoorbeeld tot uitdrukking in artikel 12, lid 3, van de richtlijn, dat bepaalt dat de organisator de reiziger alle betaalde bedragen ook volledig moet terugbetalen ingeval hijzelf de overeenkomst beëindigt.
- 56 c) Ook het aspect van de consumentenbescherming lijkt ervoor te pleiten dat latere ontwikkelingen in aanmerking dienen te worden genomen.
- 57 aa) De richtlijn moet volgens de overwegingen 3 en 6 ervan bijdragen tot de verwezenlijking van een hoog niveau van consumentenbescherming.
- 58 Deze doelstelling wordt niet reeds verwezenlijkt doordat de organisator het volledige risico voor de dienst draagt, indien zich al op het tijdstip van de beëindiging omstandigheden voordoen die aanzienlijke gevolgen hebben voor de uitvoering van de reis. Volgens de verwijzende rechter vereist een hoog beschermingsniveau veeleer dat de reiziger ook in geval van een vroegtijdige beëindiging van de reisovereenkomst, geen betalingen verschuldigd is voor een reis indien naderhand blijkt dat er aanzienlijke gevolgen waren voor de uitvoering van de reis. Anders zouden reizigers er in onzekere situaties van kunnen worden weerhouden hun recht om de overeenkomst te beëindigen in een vroeg stadium uit te oefenen.
- 59 bb) In tegenstelling tot een wijdverbreide opvatting in de Duitse literatuur [omissis] heeft de mogelijkheid van een risicovrije beëindiging in een vroeg stadium niet tot gevolg dat de reiziger op het voortduren van een aankomende crisis kan speculeren en het risico van een aanzienlijke belemmering op de organisator kan afwentelen.
- 60 (1) Door de overeenkomst vroegtijdig te beëindigen, kan de reiziger meestal echter het risico van een beëindigingsvergoeding beperken.
- 61 De mogelijkheid van kostenbesparingen of een alternatief gebruik van de reisdiensten is doorgaans groter naarmate er meer tijd beschikbaar is tot het begin van de reis. Volgens artikel 12, lid 1, derde volzin, van de richtlijn en de qua inhoud identieke § 651 h, lid 2, punt 1, BGB moet ook bij de berekening van een gestandaardiseerde contractuele vergoeding onder meer rekening worden

gehouden met de periode tussen de kennisgeving van de beëindiging en het begin van de reis. Wanneer de overeenkomst in een vroeg stadium wordt beëindigd, bestaat bijgevolg de kans dat de verschuldigde beëindigingsvergoeding vrij laag is.

62 Daardoor is het risico echter niet alleen lager voor de reiziger, maar ook voor de organisator. Deze laatste heeft in een vroeg stadium duidelijkheid en meer tijd om kosten te besparen of de reisdiensten anders in te zetten.

63 Daarentegen bestaat van meet af aan het risico dat geen aanspraak kan worden gemaakt op een beëindigingsvergoeding indien er aanzienlijke gevolgen zijn voor de uitvoering van de reis. Dit risico wordt door een vroegtijdige beëindiging niet groter.

64 (2) Juist in een dergelijke uitgangssituatie zou speculatief gedrag in de hand worden gewerkt indien de verplichting om een beëindigingsvergoeding te betalen niet alleen zou afhangen van de uitvoerbaarheid van de reis, maar ook van het tijdstip van de beëindiging.

65 In dat geval kan een reiziger die de overeenkomst wegens buitengewone omstandigheden wenst te beëindigen, genoodzaakt zijn om te wachten totdat nadere informatie beschikbaar is of de organisator de reis zelf annuleert.

De reiziger loopt dan weliswaar het risico dat hij een hogere beëindigingsvergoeding moet betalen indien hij alsnog besluit de overeenkomst te beëindigen en de voorwaarden van § 651 h, lid 3, BGB niet zijn vervuld, maar de kans bestaat nog altijd dat hij van de betalingsverplichting wordt ontheven indien zijn vrees bewaarheid wordt.

66 Omgekeerd zou de organisator zich genoodzaakt kunnen zien om de reis pas kort vóór het begin van de reis te annuleren, teneinde zoveel mogelijk reizigers er toch nog toe te bewegen om de overeenkomst te beëindigen, hetgeen voor de organisator financieel voordeliger zou zijn.

67 d) Volgens de verwijzende rechter leidt de in artikel 12, lid 4, tweede volzin, van de richtlijn en § 651 h, lid 5, BGB neergelegde verplichting van de organisator om uiterlijk binnen veertien dagen na de beëindiging de reissom terug te betalen niet tot een andere beoordeling.

68 Het bedrag dat de organisator binnen de genoemde termijn dient te betalen, hangt weliswaar mede af van het bedrag van de beëindigingsvergoeding waarop hij recht heeft – omdat hij dit volgens het Duitse recht ook in mindering kan brengen op het terug te betalen bedrag, zoals uitdrukkelijk is bepaald in artikel 12, lid 4, eerste volzin, van de richtlijn – maar daaruit kan niet worden afgeleid dat het bedrag van de beëindigingsvergoeding op dat tijdstip reeds definitief moet vaststaan en dat latere vorderingen tot betaling van een aanvullende vergoeding of terugbetaling uitgesloten zijn.

- 69 e) Dat § 651 h, lid 3, BGB een uitzonderingsbepaling is, leidt volgens de verwijzende rechter evenmin tot een andere beoordeling.
- 70 Krachtens de algemene uitleggingsbeginselen van het Unierecht dient een afwijking van of uitzondering op een algemene regel evenwel in beginsel restrictief te worden uitgelegd (zie bijvoorbeeld arrest van 6 september 2012, [REDACTED] C-190/11, punt 27). Dit geldt met name voor een bepaling die een uitzondering vormt op een beginsel of, meer bepaald, op Unierechtelijke regels ter bescherming van de consument (arresten van 22 december 2008, [REDACTED] [REDACTED] C-549/07, punt 17, en 10 maart 2005, easyCar UK Ltd, C-336/03, punt 21).
- 71 Artikel 12, lid 1, en artikel 12, lid 2, van de richtlijn staan echter niet in een dergelijke verhouding tussen regel en uitzondering. Deze bepalingen strekken er veeleer toe een passend evenwicht te vinden tussen het gerechtvaardigde belang van de organisator bij de vergoeding en de doelstelling van een hoog niveau van consumentenbescherming. Een restrictieve uitlegging van artikel 12, lid 2, van de richtlijn zou ertoe leiden dat extra risico's worden gelegd bij de consument. Om de hierboven uiteengezette redenen zou dit in strijd zijn met de vastgelegde doelstelling van een hoog niveau van consumentenbescherming.
- 72 IV. De ter zake relevante uitleggingsvraag is niet reeds in die mate beantwoord dat het niet noodzakelijk zou zijn het Hof om een prejudiciële beslissing te verzoeken.
- 73 Dat de vraag in de rechtspraak in feitelijke instanties verschillend wordt beoordeeld en dat afzonderlijke feitenrechtters reeds vergelijkbare vragen aan het Hof hebben voorgelegd, doet op zichzelf echter geen relevante twijfels rijzen over de juistheid van de hierboven uiteengezette uitlegging.
- 74 De verwijzende rechter kan een afwijkende beantwoording van de vraag door het Hof echter hoe dan ook niet uitsluiten omdat het Oberste Gerichtshof (hoogste federale rechter in civiele en strafzaken, Oostenrijk) deze vraag (samen met een andere vraag, die in casu niet van belang is) al aan het Hof heeft voorgelegd (beslissing van 25 januari 2022, 8 Ob 130/21, zaak C-193/22) en aldus te kennen heeft gegeven dat hij de juridische situatie niet voldoende duidelijk acht.
- 75 V. Bij de formulering van de prejudiciële vraag heeft de verwijzende rechter zich laten leiden door de beslissing van het Oberste Gerichtshof.

[omissis]

[omissis]

Lagere instanties:

Amtsgericht München, beslissing van 8 december 2020, 243 C 10984/20

Landgericht München I, beslissing van 22 juni 2021, 13 S 669/21